

STADI ZA UKAMBIKAJI

NA

ELIMU YA NJE

SOUTHERN HIGHLANDS CONFERENCE

OF

SEVENTH-DAY ADVENTIST CHURCH

YOUTH MINISTRIES DEPARTMENT

2012

UKAMBIKAJI NA ELIMU YA NJE

1. Philosophy of Camping

- ❖ Hukuza hali ya na kumjenga tabia nzuri Mtafutania
- ❖ Ujuzi wa kambi hutoa nafasi kwa kufanya zoezi la kuishi kama jamii moja, kuwa wa kutegemewa, nidhamu binafsi, na heshima kwa wengine; watajifunza maumbile ya asili, na kuuona ukuu wa Mungu
- ❖ Watafutania huyafurahia sana hayo
- ❖ Kuishi katika mazingira ya porini yatawasaidia sana Watafutania kuwa tayari kukabiliana na wakati wa taabu utakapofika
- ❖ Nukuu za Roho ya Unabii zinaunga mkono haya:
(COL 24 -), (4T 580 -), (Ed. 107-), (Ed. 100-101-), (DA 70-) (MYP 380, 381)

2. Mambo ya Msingi unapoandaa Kambi

- ◆ Kambi liandaliwe kwa lengo maalumu
- ◆ Panga usafiri wa kwenda kambini na kurudi
- ◆ Hakikisha kuna mahema ya kutosha kwa wanakambi wote
- ◆ Njoo na vifaa vifuatavyo shoka, nyundo, Msumeno, bereshi, vyombo vya kutunzia maji, tochi, sindano, wembe, kisu, nk. Kumbuka Biblia, kitabu cha wimbo, Lesoni, daftari na kalamu view nambari moja
- ◆ Kisanduku cha huduma ya kwanza
- ◆ Ensure adequate camp personnel to staff the camp
- ◆ Njoo na chakula cha kutosha kilicho mlo kamili
- ◆ Plan meetings around a theme
- ◆ Eneo la kambi likaguliwe mapema kabla ya muda wa kambi ili kuona hali ya usalama na mambo mengine muhimu
- ◆ Pata kibali cha kutumia hilo eneo ikiwa eneo sio la kwenu
- ◆ Hakikisha hali ya usafi inazingatiwa katika eneo la kambi ili pasitokee magonjwa ya mlipuko
- ◆ Wajulishe wazazi na Watafutania juu ya kambi hilo mapema

Faida za kukambika

- Kutuleta karibu na Mungu muumba wetu
- Kufurahia mazingira ya viumbe vya asili
- Kukuza na kujenga moyo wa kujiamini na kujitegemea nje ya mazingira ya nyumbani
- Kutoa uwezo wa kuishi katika mazingira yaliyo nje na nyumbani
- Kujenga moyo wa kujiamini na uwezo wa kufanya kazi mbali mbali ambazo wengi hawapati nafasi ya kuzifanya wawapo nyumbani
- Hutoa nafasi ya kujifunza mambo mapya na uvinjari
- Hutoa ujuzi katika kuona na kugundua mambo, masomo mbali mbali ya ukakamavu na kujenga moyo wa kujiamini
- Huandaliwa shughuli ambazo Viongopzi na Watafutania wote hupata nafasi ya kuzifurahia na kuleta maana katika ibada

Faida za kiroho za Kukambika

- Kupata uzoefu wa kufuata utaratibu
- Kupata muonjo wa ukaribu uliopo kati ya Mungu na maumbile ya asili
- Kujifunza Maajabu ya Ukuu wa Mungu
- Nguvu ya kuchukuliana na mazingira
- Kufurahia kushirikiana
- Mguso wa uponyaji mtulivu

Mambo ya msingi ya Kambi zuri (Basic Components of Good Camping)

- Eneo la kukambika linapaswa kuwa lenye vivutio vinavyofanya wanakambi wafurahie kuwa kambini (amenities), kama vile maji, maeneo ya michezo, haiking nk.
- Eneo liwe na maji ya kutosha na lisiharibiwe.
- Pawe na kuni za kutosha kwaajili ya kupikia kuwasha moto wa kambi au moto wa hadithi (choto)
- Vyoo vizuri na vyenye idadi ya kutosha kulingana na wana kambi na jinsia zao.
- Eneo liwe miti ya kivuli ili kuwawezesha watu kujipumzisha wakati wa jua kali.
- Mazingira yafaayo kwa kujenga majiko ya kupikia wengine waweza kuja na gasi za kupikia.

Kujifunza maumbile ya Asili (Nature Study)

- Kuwa katika mazingira ya nje ya kambi kwaweza kuwa ni uzoefu mzuri sana kwa Watafutanjia kunakoweza kuwajenga kiroho na kuwaongezea ujasiri na kujiamini.
- Mtafutanjia ambaye amecha mazingira ya nyumbani na kwenda kuishi huko porini na huyu mtafutanjia atakuwa amepata nafasi ya kuisikia sauti ya Mungu ikizungumza ndani ya moyo wake.
- Mazingira hayo ya porini yatamletea mtafutanjia hali ya amani na furaha (peace and tranquility) na huo utakuwa ndio mwanzo wa kumletea furaha ya kuondokana na misongo ya maisha ya kila siku.

Huu huwa ni wakati mzuri wa kueleza baadhi ya matatizo wanayoweza kuwa nayo watafutanjia na k

STADI ZA UKAMBIKAJI

Utangulizi

Nawakaribisha katika mkusanyiko wa nishani nyingi ndani ya kozi moja. Tunapoongelea juu ya stadi za ukambikaji ni vigumu sana kuziweka pembeni nishani za ufungaji wa Mafundo, Mioto na upishi wa kambi, Ufundi kambi na Ukambikaji katika hatua zake zote. Maelezo yafuatayo yanategemewa kukidhi mahitaji ya nishani zote tajwa, aidha mengi katika nishani hizi ni ya kufanya kwa vitendo na si nadharia. Lengo kubwa ni kukuongezea wewe kiongozi maarifa zaidi katika yale maeneo ambayo kwayo ulikuwa hujaboea. Karibuni na Bwana azidi kuwabariki.

A: KUCHAGUA ENEO LA KUFANYIA KAMBI

Yapo mambo sita ya kuangalia unapochagua eneo la kufanyia kambi

- I. Maji** – maji yawe mengi, safi na salama kwa afya ya wanakambi.
- II. Kuni** – Kuni ziwe zimekauka, ziwe zinapatikana kirahisi kama ni za kununua ziwe za bei iliyo ndani ya uwezo wa wanakambi.

Angalizo

Hampo nyumbani, mpo porini au eneo ambalo mmebeba pesa Kiasi tu cha kuwawezesha kuishi kwa siku hizo. Je maeneo hayo idara ya misitu inaruhusu uokotaji wa kuni kwa matumizi hayo?

- III. Maeneo ya mifereji** – Je eneo hilo litakauka uepesi iwapo mvua itanyesha kwa ghafla na nyingi? Je eneo liko eneo la juu ambalo maji hayatuami?
- IV. Mandhari** – Je eneo lipo kwenye madhari nzuri ambako vijana wanaweza kuwa na michezo?
- V. La faraja** – Je eneo linafikiwa kirahisi linatia faraja? Je mbu hawapo, wadudu wabaya hawapo? Chungu chungu, siafu, nyuki nk.
- VI. Lina usalama** – Li mbali na mawe au miti iliyooza inayoweza kuleta ajali? Ni eneo salama unapowasha moto?

Yapo maelekezo sita unapotafakari hayo mahitaji ya mwanzo ya kuchagua eneo la kambi:-

UPEPO

Je upepo utafanya kitu gani kwa kambi?

Upepo unaweza kufumua mahema na kuyabomoa au kuyapeperusha, unaweza kuangusha miti na kuleta maafa au uharibifu wa Vifaa. Upepo unaweza kubeba moto na ukateketeza hema.

MAJI

Eneo la ukambikaji linapaswa kuwa eneo ambalo lina maji ya kutosha. Kama upo maeneo ambayo maji hayana usalama na safi tumia dawa ya kusafishia maji yachemshwe vyema na kuyachuja vyema. Unapofanyia kambi karibu na ziwa, mto, au bahari, chemichemi ya maji siku zote ongeza vitu vya kuvutia. Maji yawepo mengi ya kutosha na salama. Kama usalama wake ni mdogo zitafutwe njia za kuyafanya yawe safi.

Maji salama na safi si salama kuja nayo toka nyumbani wakati wa ukambikaji, hivyo siku zote si rahisi kupata maji salama, maji safi yanaweza kupatikana tu kwenye chemichemi au ya mvua yaliyovunwa na kuletwa.

Hatari ya maji yasiyo salama siku zote ni kubwa kwa wanakambi yanayotokana na mimea mbalimbali. Na madhara yake yanaweza kuonekana baada ya siku saba baada ya kuyanywa. Matokeo ya kunywa maji yasiyo salama unaweza kuharisha, kutapika kusikia mwili unalegea, kupungukiwa uzito, kukosa hamu ya chakula na dalili zingine.

Mara nyingi maji yatokayo kwenye chemichemi ndiyo salama Kiasi fulani kutegemea zaidi na mazingira.

Namna ya kutatua tatizo hili ni kufuata taratibu za kusafisha maji:-

Yachote, yaache yatulie, chemsha, chuja weka kwenye chombo kilicho safi.

Kama yana rangi ya udongo tumia dawa kusafishia iodine.

WANYAMA NA WADUDU WA PORINI

Inzi, mchwa, mbu, ng'e, siafu, nyuki, mbung'o, viroboto nk. Hawa wanaweza kuvuruga kuishi kwako, wanaweza kuepukwa. Hii ndiyo sababu tunashauriwa kukambika eneo la juu, wadudu wengi wa aina hii wanapenda sehemu za mabonde karibu na maji. Unapofanya utafiti wa eneo hilo unapaswa kuyaangalia. Pia kuna vitu vingine vya porini vinavyoweza kuleta usumbufu, panya, tumbili, waweza kuleta usumbufu kwenye chakula na mahema. Tambua wanyama wanaopatikana katika maeneo au waliyo karibu. Angalia pia maua, ndege, pia miti inayozunguka eneo hilo.

KUNI

Unapokambika eneo ambalo kuni zinapatikana kwa wingi, kambi litakuwa na urahisi na la kupendeza kwa wanakambi. Eneo kama haliruhusiwi kukusanya kuni, majiko ya mafuta yaandaliwe au ya mkaa au andaa kuni zenu iwapo mna gari la kuzisafirishia badala ya kupata usumbufu.

HALI YA HEWA

Hali ya hewa ina maana gani kwa kambi?

Je ni wakati wa kiangazi Kiasi ambacho hutapata kivuli? Je ni wakati wa mvua, mahali ambapo mahema yataloa na chini ya hema kuwa na unyenyekevu unaweza kuleta madhara? Je kutakuwa na mafuriko yatakayo wasumbua?

Eneo la ukambikaji liwe pale paliposawazika pasiwe mtelemko sana.

Usikambike mahali pa udongo wa mfinyazi mvua ikinyesha itawapa taabu, matope.

SEHEMU ZA TAKATAKA NA MAJI MACHAFU

Sehemu za kutupa takataka.

Hili mara nyingi si tatizo kama eneo lililochaguliwa ni la kutosha.

Hakikisha eneo mnaloweka kambi lina eneo la kutosha kuweka vyoo na mashimo ya uchafu kwa kila hema.

Takataka zote, Karatasi, chupa za plastiki, mabaki ya vyakula vyote hivi vinapaswa kutupwa kwenye shimo, visizagae ovyo vitaleta madhara kwenye kambi.

Usafi wa kambi ni kitu muhimu sana kwa watu wanaoishi pamoja, uzingatiwe na kupewa kipaumbele.

Vyombo vya kupikia visafishwe na maji ya kuoshea vyombo na kuoga yapate mifereji ya kuyatiririsha na kuyapeleka kwenye shimo yasizagae ovyo.

Usitupe vitu ovyo ovyo. Angalia inzi watakufuata bila kujali wewe ni nani uko wapi.

Nguo chafu zifuliwe mara kwa mara usizirundike kwenye kona fulani ya hema.

Oga kila siku ni jambo la muhimu usafi wa kila jambo ni wa kuzingatia.

DHARURA

Siku zote vipo vitu vinavyojitokeza bila kujua ni muda gani, wapi na wakati gani havina taarifa. Kwa njia moja namna ya kuzuia dharura hizi ni kuhakikisha kuwa kila aliye kwenye eneo la kambi anachukua tahadhali zote za usalama. Ajue kanuni zote za usalama. Aina yoyote ya dalili ishughulikiwe mapema isije ikaleta madhara makubwa.

Kila kikundi kiwe na kisanduku cha huduma ya kwanza na kila kikundi kama kuna uwezekano kiwe na mtu mwenye elimu ya huduma ya kwanza.

Kabla ya kuondoka kila kanisa lihakikishe kuwa bima ya tahadhari kwa ajili mtu na mzigo inalipwa kwa mhazini wa Konferensi na majina yafike Ofisini wiki moja kabla ya kuanza safari.

B: USAFI WA KAMBI

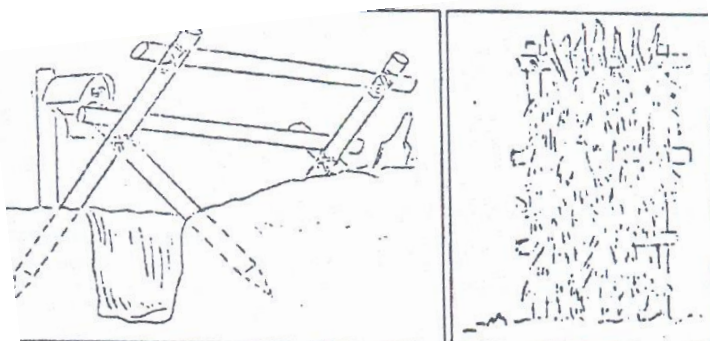
UCHAFU WA BINADAMU (MAVI)

Kuacha kinyesi nje tu bila kukifukia ni dalili ya kuyanyanyasa mazingira kwa wale watakaofuata.

Siku zote unapokambika kitu cha kwanza ni kuchimba shimo la kuweka uchafu huo. Chimba shimo la kadiri ya kimo cha sm 90 na upana wa sm 30, unapojisaidia tumia mchanga kufukia, usitumie maji tumia mchanga unasaidia kufunika na kutokaribisha inzi kubeba uchafu na kupeleka kwenye vyakula, shimo likijaa chimba lingine. Karatasi zote za kutawazia zifukiwe usiziache juu.

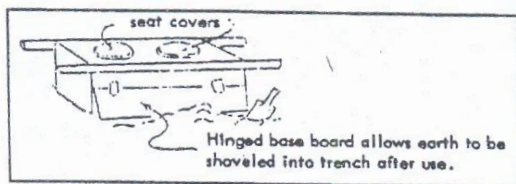
Mashimo ya choo yanapaswa kuwa mita 30 toka kwenye hema yenu, pia ziwe kinzani na upepo zisiwe mahali upepo unapoelekea kuepuka harufu. Pia zisiekelezwe mahali ambapo maji yapo.

Baadhi ya mifano ya vyoo vya kambi,

Pole Latrine

Latrine Screen of Brush

Movable Box Latrine

dig a latrine file

Choo cha nguzo – polelatrine
Vyoo vya vichakani

Choo cha sanduku – kinaweza
kuhamishika

MASHIMO YA TAKATAKA

Mashimo ya takataka na namna kambi itakavyokaa na mpangilio wake unahitajiwa kufanyika kabla ya kwenda hapo. Tunaweza kutumia mifuko kadhaa, kuepuka kuweka mashimo mengi kwenye uwanja, mifuko hii inapaswa iwe miepesi kubebeka kama uwezo wa kuyanunua haupo mashimo yachimbwe ya kina chenye sm 90 au mita moja na mashimo ya maji machafu ya bafuni na ya kuoshea vyombo, kila uchafu unaoingizwa au kutupwa umo ufukiwe na mchanga msiache wazi. Mahali popote uchafu unapokusanywa kunakuwa na wadudu wengi waharibufu wanaozaana.

ENEO LIACHE LIKIWA SAFI

Eneo tulilofanyia kambi linapaswa kuachwa likiwa safi, lisafishwe na kila aina ya uchafu uondolewe.

MIMEA

Tabaka la juu la mimea lililo kando ya ziwa au mito ni rahisi sana kuharibiwa na wakambikaji. Mara tabaka hili la juu linapokuwa limeharibiwa wakati mwingine hayaoti tena, wanaopendezwa kuona vitu hivyo kando ya ziwa au mito wataona makovu ya uvunjifu wa vitu hivyo.

Kama kuna uwezekano, ukambikaji wetu usiwe mahali ambapo vitu hivi vinaweza kuharibiwa.

Tusiweke hema zetu mahali ambapo tutauwa mimea ambayo haitaota tena.

Usichume maua yaache ili wengine wayafurahie, kama unataka kuyakusanya yapige picha au yachore.

Utaona kuwa nishani nyingi za viumbe asilia zinaruhusu jambo hili, usitengeneze meza au viti kwa kutumia vitu vya asili. Epuka sana kukata na kuuwa baadhi ya mimea wakati wa ukambikaji. Epuka kuchimba mashimo mengi nunua mahema ambayo hayapitishi maji.

MAJI

Kudumisha usafi wa maji yetu ya kunywa porini matumizi ya sabuni yatumiwe kwa uangalifu sana, kuna kemikali ambazo si salama zinapowekwa ndani ya maji. Vyombo vyako zoea kuviosha na maji yaliyo chemshwa sana badala ya sabuni.

Oga, fua nguo na vyombo vyako vya chakula mita 300 toka kwenye chanzo cha maji. Tumia ndoo na mabeseni ya kubebea maji kwa kuogea na kufulia.

NJIA ZA MKATO

Wakati mwingine tunataka kutumia njia fupi kufika tunapokwenda au mahali palipo eneo la kambi, omba ruhusa kupitia hizo njia. Heshimu vitu vyote unavyovipita usikate au kuchuma vitu.

RANGI ZINAZONG'ARA

Kufanya mambo yaonekane vyema kwa namna Fulani nunua vitu vya kambini na nguo zenye kufaa, zile zinazofanana na ardhi, kahawia, blue, kijani zinazotaka kufanana na vitu vya asili. Rangi nyekundu ya mng'ao, rangi ya chungwa na njano zina haribu mandhari wakati mwingine zinaweza kuleta mwonekano usiyo mzuri sana. Hata umbali wa mita 300 rangi ya hema iko wazi na inaingilia mambo ya faragha ya watu inaonekana kwa haraka.

Kufanya kambi wakati wa uwindaji hili linaweza kuwa tatizo. Jizuie kupaza sauti wakati upo kwenye rangi hizo za kung'ara.

C. MAHEMA NA SHERIA ZAKE

Mara nyingi mahema yanapangwa kulinganana ukubwa wake na matumizi yake, umbo lake na urahisi wa kuyasimika; yanavyozuia upepo na uzito wake nk. Kuchagua aina sahihi kwa ukambikaji kama ni la kivuli au la kulala, chagua kulingana na matumizi yake. Kanuni ya uchaguzi wa hema inatokana na matumizi yake.

- Mahema mapesi yanatumika kwa kuweka kivuli cha kuwekea baiskeli za kufanyia ziara au mitumbwi.
- Yapo mahema pia yaliyotengenezwa kulingana na majira na maeneo ya hali ya hewa, mahema ya wakati wa kiangazi, kipupwe na majira ya mvua.
- Iwapo mahema yenu ni ya shughuli za kuvuta kasia chagua yaliyo mepesi yaliyo rahisi kusimika na kubomoa.
- Kwa misingi ya ukambikaji ni vyema kutumia hema aina ya kajumba kadogo, hasa mahali ambapo magari yanaingia. Utapaswa kufikiria nafasi ambapo magari yanaingia, utapaswa kufikiria nafasi

Unapofikiria hema la watu kadhaa kulala ndani mara nyingi hema la urefu wa mraba wa futi 12 kwa kila mmoja. Hema la watu wanne siyo kubwa kuliko la watu wawili. Jambo la msingi katika ununuzi wa mahema unataka la watu wangapi? La matumizi ya aina gani? Linakupa picha ya kununua bila shida.

Tambua pia kuwa leo watengenezaji wa mahema wanaleta kila aina ya mtindo kukidhi haja yao ya biashara na mahitaji ya watu.

Baadhi ya aina za hema ni kama ifuatavyo:-

HEMA LISILO HAMA KWA UPESI – (Fixed –cam tent)

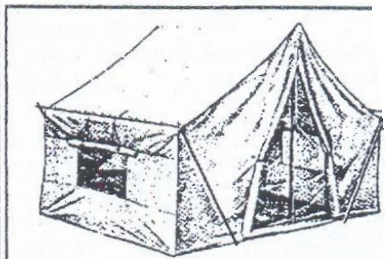
Haya huwa ni mahema makubwa na mazito kwa vile yana vifaa vingi vya kulifanya lisimame. Matumizi yake yana mipaka – kulisafirisha utapaswa kutumia usafiri maalumu kama gari, mtumbwi nk. mengi yametengenezwa kwa nyuzi za Naironi, poplin wakati mwingine machanganyiko.

Aina za hema zinazohamishika kirahisi

- a) Aina ya mwamvuli - umbrella
- b) Kajumba kadogo – cabin
- c) Kama tanuru – baker
- d) Hema la ukuta – wallten

Umbrella Tent

Cabin Tent

Umbrella - This tent has a

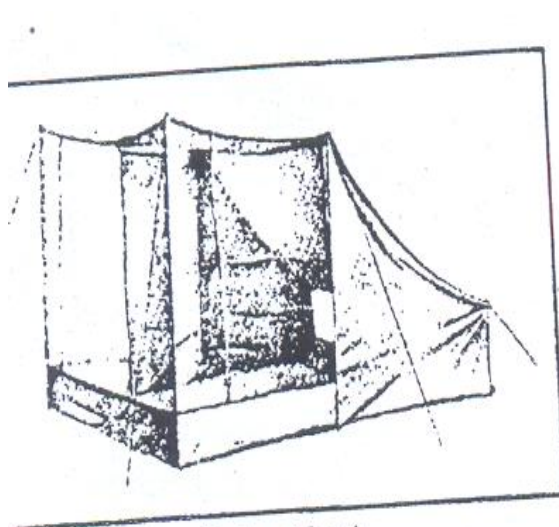
umbrella

Kajumba kadogo – Cabintent

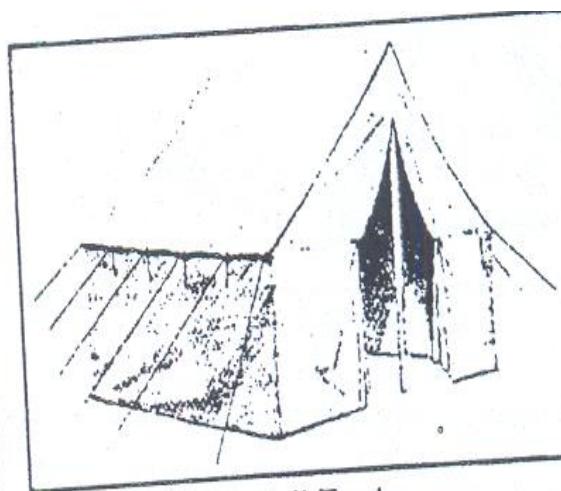
Aina ya mwamvuli –

Aina ya mwamvuli

Hili hema lina miteremko pande nne na paa la aina ya pyramid. Ni rahisi kusimika na lilio imara. Kadiri lilivyo na mkeka mzuri chini wa kuzuia maji ndivyo pia linavyojitokeza chini zaidi kwenye mlango, lina nyavu nzuri za kuzuia mbu wasiingie, na pia madirisha mazuri yanaweza kufungwa kwa ndani na madirisha pia yanayopitisha hewa, kuta zake zimejengwa zile ambazo haziwezi kupitisha maji, juu pia limetengenezwa kwa kitambaa ambacho maji yanateleza na kwenda zake.

Baker Tent

Wall Tent

Have vertical walls

Aina ya kabanda kadogo (cabin ten)

Hema la aina hii ndilo hema la pekee lenye nyumba bora. Lina kuta za wima ambazo zinafanya utumie kitanda kidogo cha kulalia tofauti ya hema la kajumba na kibanda, lile la kajumba kadogo ni kubwa, kwa ndani lina vyumba kiasi kwamba unaweza kujikuta kuwa una vyumba viwili kama ilivyo wakati mwingine kwa hema la aina ya mwamvuli. Mahema haya yanakuja na kitu kama beseni kwenye kitako chake. Hema hii linakuja na nguzo ya kulisimamisha. Yanasimama yenyewe baada ya kuingiza vyuma hivyo na pia inaweza kutumia kamba inapohitajika. Kuta zake hazipitishi maji.

Hema

Mahema aina ya Tanuru (Baker) haya ni ya matindo wa zamani linatoa hisia kamili ya ukambikaji kwa sababu upande mmoja wa ukuta unaweza kuacha wazi, ukuta wa mbele unaweza kuinuliwa kwa ulalo na kutengeneza kitu Fulani au kushushwa na kulifunga hema.

Hema hili limeendelea kuboreshwa kwa kutengenezwa kwa Nailon na kuwekewa nyavu kwa tahadhari ya mbu.

HEMA YA KUTA KAMA ZA NYUMBA

Hii ni hema aina ya kizamani, leo mahema kama haya yanatumiwa na askari wa kulinda wanyama pori na wawindaji. Haya mahema ni makubwa kuyasimika ni rahisi, watu watatu tu waweza kulisimika.

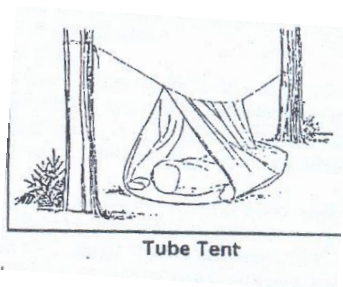
HEMA NYEPESI YA MAJIRA MAKAVU

Haya mahema sasa ndiyo yanayoonekana kwa wingi. Yenye ukubwa wa kuanzia mtu mmoja hadi sita.

Aina zake – aina ya (tube)

Hili ni jepesi sana, lina usalama wa aina Fulani mahema ya aina hii mengi yanafunguliwa sehemu moja, laweza kuninginzwa kati ya miti miwili. Hema hizi hazipendekezwi sana kwa ukambikaji. Hema za namna hii zinaitwa “Dome”

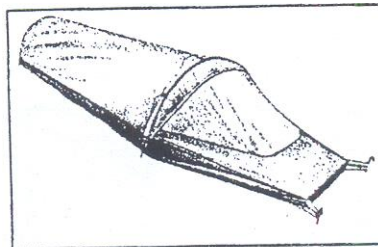
Picha aina ya bomba

Bivouac – sack - Hema aina ya gunia ya

kambi ya muda

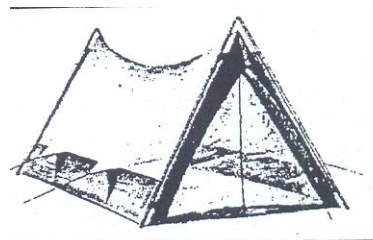
Hema hili mara nyingi ni kubwa sana na kichwani kwake lina nyavu, jamvi lake ni la Nailoni na halipitishi maji na linafuliwa kirahisi. Hema hili linafaa wakati wa mvua.

Bivouac Sack

HEMA LA FREMU

Hili hema laweza kuchukuliwa kirahisi kwa kubeba mgongoni. Linafaa kwa aina yoyote ile ya ukambikaji, yanatengenezwa kwa nyuzi za Nailoni na mazuri mengi yametengenezwa kwa kuta mbili ni rahisi kusimika, firemu zake zinajitegemea lakini zinapaswa kusaidiwa wakati wa upepo.

A-Frame Tent

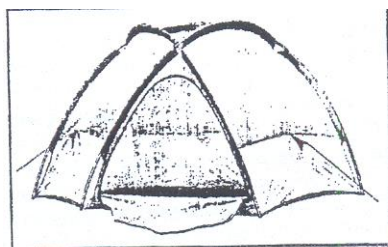
Hema yenye umbo aina ya kuba - (DOME)

Mahema ya aina hii kwa sasa yanatengenezwa kwa wingi na zake. Haya mahema yanaweza kusimikwa mahali popote ni kusimikwa.

kwa aina rahisi sana

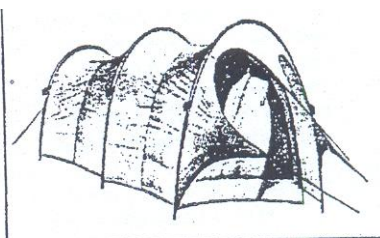
Hema kama reli – lenye vipenyo vingi – (Tunnel tent)

Hema hili kwa sababu ya sura ya umbo lake lina nyumbua upepo na lina wiano wa nafasi ya uzito umbo lake linatoa kichwa cha ndani na nyumba mahema haya yanaingiza hewa vizuri.

Dome Tent

Dome tent

Tunnel Tent

Tunnel tent

Mountaineering

Hema hizi zinahimili hali ya hewa ya vilele vya milimani, yametengenezwa kiasi kwamba yanaweza kuingia kwenye mfuko mdogo. Hayana chumba kikubwa lakini jambo la muhimu maisha yako yanaweza kutegemea uimara wa hema hili.

Matumizi ya mahema

Baada ya kununua hema jipya, kuwa na uhakika wa kujua mikunjo ya kuzuia maji. Simika hema lako, ligeuze juu na jaribu kutazama maeneo yote, weka rangi za kuzuia mpenyo wa maji, ziba pia sehemu za jamvi kwenye kona zote, mali nguzo zinapopitia liache likauke usiku mzima.

Unaposimika hema yako chagua eneo zuri ambalo halina vitu vya kulichana au kulitoboa. Angalia vyema mahali ambapo panaanza kutoboka angalia pia upepo unatokea wapi, unaoweza kung'oa miti, usielekeze mlango mahali upepo unapotoka, utaling'oa kirahisi.

Angalia vifaa vyote vya kusimikia hema, vipo? Mahema mengine hayawezi kusimama kitu kimoja kinapopungua.

Sehemu unayoona hema yako imeanza kuonyesha uharibifu Fulani ikarabati mara moja ili isiendeleo usiweke vitu vya kemikali juu ya hema lako.

Kabla hujalisimika hema lako andaa eneo.

KUTAYARISHA ENEO LA KUWEKA HEMA LA KULALIA

- Kila unaposimika hema hakikisha kuwa eneo unalosimika umelisawazisha vyema. Pasiwepo mashimo, visiki, vitu vyenye ncha kali n.k. shimo litajaza maji mvua inaponyesha kisiki kitatoboa hema
- Ni vyema hema lako lielekee kusini mashariki ili kukupatia mwanga fulani wa jua asubuhi. Sio vyema kulima kulizunguka hema maana kunaaribu mazingira na kuiacha ardhi ikiwa na makovu
- Chagua eneo ambalo halina mizizi ya miti, mawe visiki na vitu visivyofanya ardhi kuwe kwenye usawazifu, mzuri – Toa vitu vyote vinavyoweza kuhatarisha hema kulitoboa au kulichana.
- Nyasi au mchanga ni vitu viziru vinavyopaswa kuwa chini ya hema yako mahali unapotaka kulala jaribu kulala hapo mahali kabla ya kusimika hema rasmi. Litandike lala usikie unavyokuwa.
- Unapochagua eneo la kambi – Angalia ardhi ile utakayosimika hema zako. Ardhi inahitaji iwe ile itakayostahimili kuvishikilia vingi vyako ili lisichukuliwe na upepo, ardhi isiwe laini sana angalia mawe au visiki mahali utakapofunga kamba za hema.

KUSIMIKA HEMA

Leo kuna mahema ya namna nyingi tofauti lakini njia ya kuyasimika hazitofautiana sana.

- Anza kulitandanza ili uone kona zake mahali unapotaka kulisimika kama ardhi inaulalo kidogo kichwa kitakuwa sehemu iliyoinuka
- Angalia upepo unatokea sehemu gani usilisimika mueleko ambapo hema litachukuliwa na upepo kirahisi
- Angalia pia kabla ya kusimika waliotangulia wameyapangaje, usijipangie tu
- Angalia njia za kupita wanakambi wengine zimepangwaje, kama wewe ndiye wa kwanza katika mstari huo simika vizuri wewe ndiye utakayekuwa alama ya kufuatisha
- Baada ya kuyaona yote sasa anza kuweka na kuinua nguzo za kuliinua mengine ya kisasa utaingiza zile nguzo na kulielekeza vema hakikisha hema limesimikwa vyema.
- Siku zote ziwepo hema za jinsia zote mbili, msilalae hema moja wavulana na wasichana au kuzisimika kwa kushikamana.

KUFUMUA HEMA

Hakikisha hema limeakauka kabla ya kulifumua na kulikunja. Hakikisha linakunjwa kulingana na mikunjo yake ama sivyo utalisababisha kuchanika haraka. Unapolikunja ile sehemu ya kitako itakuwa juu mara nyingi ni mzito hakikisha vitu vyote vinavyohusu kulisimika hema vinachukuliwa na kufungwa na kuviweka katika mfuko wake.

KUFUMUA HEMA BICHI LENYE UMANDE AU MAJIMAJI

Wakati mwingine utalazimika kufumua hema likiwa bichi kwa ajili ya ulazima wa kusafiri. Mara unapofika nyumbani ulianike mara moja usiliache muda mfupi limekunjwa litaoza na kuharibika.

UTUNZAJI WA HEMA

1. Moto uwe mbali na hema zetu, moto ni tishio kwa hema, moto uwe kuanzia mita tatu
2. Tumia gundi ya hema linapokuwa na matundu
3. Tusipikie ndani ya hema mvuke unaharibu hema
4. Kabla hujasimika hema lako ili kulilinda tafuta kitu kingine cha kuliwekea chini liwe aina ya plastiki isiyo ruhusu maji
5. Kabla ya kulitunza hema, hakikisha limekauka.

MAHEMA HAYA YA NYLON

Mara nyingi yanaharibika kwa sababu hayakusimikwa vyema, usisimike hema mahali ambapo kuna vitu vya ncha kali, changarawe nyasi zilizofyekwa na kuacha visiki vya ncha kali mawe au ardhi isiyosawazishwa. Safisha eneo vizuri, ondoa mizizi na visiki kabla hujaweka hema lako. Vitu kama majiko ya kupikia stovu tafuta ubao uweke juu yake, mahali ambapo pana unyevunyevu weka mazuria mawili moja linaanza na la pili ndani kuzuia maji.

- 1) Vua viatu vyako kabla hujaingia ndani ya hema ukiingia na viatu utaleta uchafu ndani ya hema, weka kipande cha zuria mlangoni ili kuzuia uchafu.
- 2) Usisimike hema lako chini ya miti mikubwa haijalishi kuwa kuna hali gani mti waweza kuvunjika na kuharibu hema lako. Upo utomvu unaoweza kuangukia hema yako, jitahidi kuuondoa mapema, upo mwingine baada ya kukauka hautoki tena.
- 3) Hakikisha unapobomoa hema lako hakuna kitu ndani na umefagia vizuri kabisa hakuna takataka.
- 4) Kila mara lifanye hema lako kuwa safi na litunze mahali ambapo ni pakavu litadumu muda mfupi.
- 5) Ukiliezua likingali bichi lianike kikauke usitunze hema lako likiwa bichi.

MAHEMA YA MATURUBAI

Ukungu ni adui mkubwa wa maturubai, utakata nyuzi zote za pamba baada ya wiki chake, ukungu ni aina ya vimmea vidogo wakati mwingine twaweza kusema lakini Backeria pia wanaweza kuoza nyuzi. Amira yaweza pia kuharibu. Hivyo kunahitajiwa uangalifu mkubwa sana katika kulisafisha ili usiruhusu wadudu kuoza turubai lako, kausha hema lako vyema na kwa uzuri, chachu yoyote na ukungu visiruhusiwe kuota kwenye hema, kwa vile mara nyingi ni vigumu kuzua mahema yetu yakiwa yamekauka hivyo mara unapofika nyumbani likaushe.

Hakikisha hema lako halimwagiwi maji yenye kemikali ya kulifanya lioze.

SHERIA ZA USALAMA WA MAHEMA YETU KWA MOTO

Moto ni hatari kwa mahema

- ◆ Usipikie ndani ya hema
- ◆ Hema lisisimikwe mahali ambapo upepo unapeleka lisimikwe kinyume na upepo unapokwenda.
- ◆ Mito yote iwe mita kuanzia 30 toka kwenye hema.
- ◆ Majiko ya mafuta pia hayapaswi kuwa sawa ndani ya mahema.
- ◆ Usitumie mshumaa ndani ya hema.
- ◆ Kitu kitiwacho moto kisiwe karibu na mahema ni hatari.

D. MAFUNDO NA MATUMIZI YAKE.

Yapo mafundo zaidi ya 150 ambayo hutumiwa katika maeneo, matukio, kazi na nyakati tofauti tofauti. Katika ukambikaji yapo mafundo yatumikayo sana kwa shughuli za kila siku kambini, baadhi ya mafundo hayo ni,

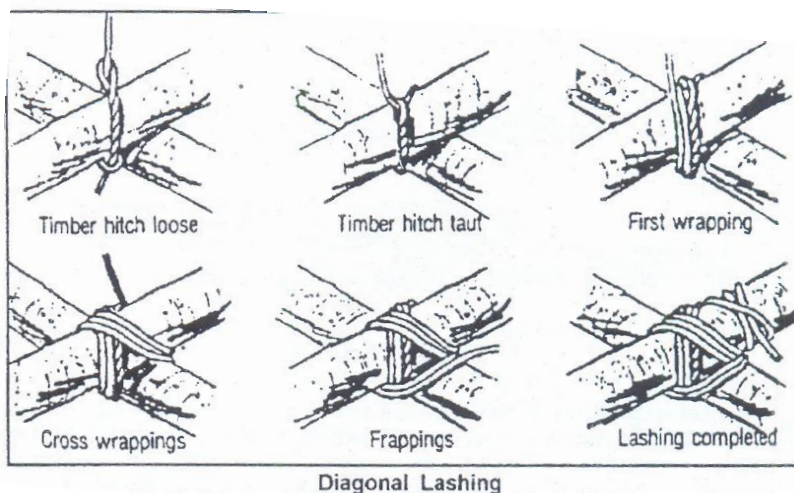
1. Square Knot(fundo Mraba)
2. Two half hitches
3. Timber Hitch
4. Clove Hitch
5. Sheepshank
6. Fishermen Knot
7. Bowline
8. Surgeon Knot
9. Sheet bend
10. Double bow
11. Slip Knot
12. Tautline Hitch
13. Timber Hitch.
14. Overhand Knot
15. Lashes (Square, Diagonal, Shear na Trippod)

Yafuatayo ni maelezo ya mafundo machache,

Hapa chini kuna mfundo manne ya msingi (Lashes)

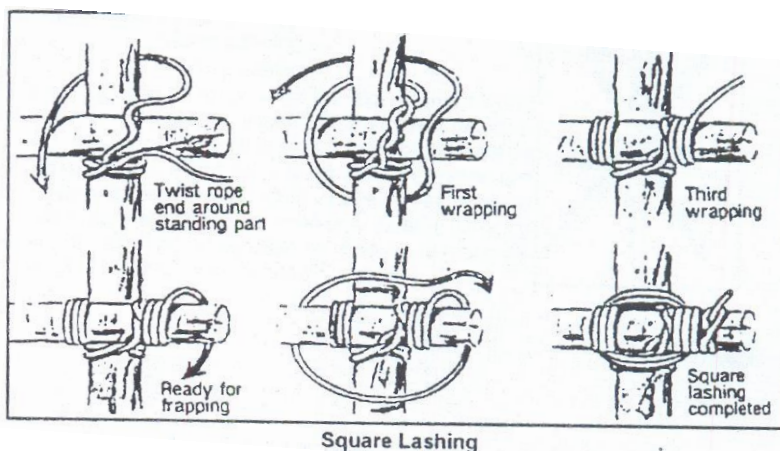
DIAGONAL LASHING

Diagonal lashing inatumika kufungia nguzo mbili pamoja zinazopishana lakini havigusani. Anza na fundo la kufunga magogo kuzunguka nguzo zote kuzikuza pamoja, fanya mizunguko angalau mitatu moja kwa upande mwingine.

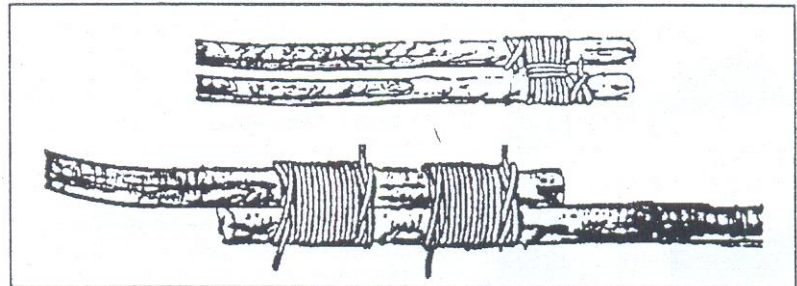
Fundo la mraba (Squarelashing)

Fundo la mraba linatumika pale ambapo miti miwili inapopishana na kugusana, unapofunga anza na fundo la clove hitch kwa nguzo moja. Zungusha kamba iliyo huru mwisho na ile iliyosimama ili kushikilia sehemu iliyolegea. Sasa zungusha kamba nyuma wima mbele ya pale zinapopishana, funga mara tatu.

SHEAR LASHING

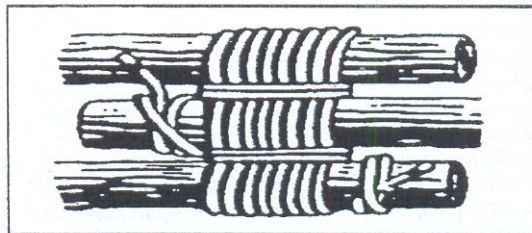
Fundo la shear lashing linatumika kuunganisha miguu ya nguzo. Fundo hili pia linafanya miti miwili iende sanjari wakati mwingine linatumika katika miti ya bendera.

Shear Lashing

TRIPOD LASHING

Hili linafanana na la hapo mwanzo shear lashing. Anza kwa kulaza miti mitatu pamoja kwenye ardhi kila moja likaelekea upande Fulani. Funga fundo la clove hitch au fundo la kufungia magogo katikati ya gogo. Funga mifundo minene kati ya hizo nguzo tatu kaza kabisa kila kati ya kila fundo. Malizia na fundo la clove katikati, inua kitu chako ulichotengeneza kwa kuzingeuza nguzo hizo

Tripod Lashing

E. VIFAA KAMBINI

Ifuatayo hapa ni mashauri ya Orodha ya vitu unavyopaswa kutayarisha kwa ajili ya kambi.

Nguo	Vitu kwa ajili ya usafi	Vifaa vya kupikia
Suruali/sketi za kulalia	Sabuni	Sufuria ndogo kwa mboga
Nguo za ndani	Taulo	Kubwa la ugali nk.
Sokis	Mswaki	Kikombe
Koti	Chanuo	Sahani
Kofia	Karatasi za kutawadhia nk.	Kijiko
Gloves		Deli la kunawia
Sare za chama chako		Vifaa vya kuwekea maji ya kutumia nk.
Mashuka nk.		

Vitu vingine kando ya hivyo

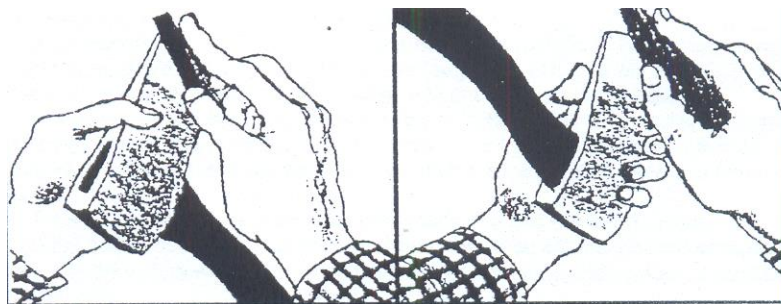
- ◆ Panga
- ◆ Jembe
- ◆ Tochi
- ◆ Chandarua
- ◆ Kalamu
- ◆ Biblia
- ◆ Kisanduku cha huduma ya kwanza
- ◆ Kisu
- ◆ Wembe
- ◆ Kamba
- ◆ Kibiriti nk.

SHOKA, PANGA NA KISU

Jua vyema namna ya kunoa shoka, panga na kisu

Usinoe shoka au kisu kwenye jiwe la kunolea linalozugushwa na umeme. Ule mzunguko wa gurudumu hilo na joto linalotoka hapo laweza kuunguza sehemu ya kukatia ya shoka lako au kisu na kufanya kupoteza uimara wake. Jiwe la kuzungushwa kwa mkono ni zuri zaidi kuliko linalozungushwa na umeme.

Au tumia chuma cha kunolea (file) chenye ukubwa wa kati meno kati ya 10-12. utakuwa unanoa unavyotaka . kwenye kitovu kwenda eneo la makali funga shoka lako au kisu kwenye koleo (vise) itakayo kusaidia kuishika shoka yako vyema na kuanza kunoa bila tatizo. Noa shoka lako kwa kutumia meno ya tupa yako pekee. Weka mikono yako kiusahihi sukuma taratibu mgandamizo wa vidole gumba ukandamize mbele na nyuma, ili unoe vyema. Geuza upande na upande chunguza shoka lako vyema usijikute unanoa upande mmoja sana kuliko upande mwingine.

Endelea kufanya zoezi la kunoa taratibu hadi shoka limekuwa na makali ambayo waweza kukatia vitu bila wasiwasi. Baada ya kumaliza kunoa vyema kifaa chake weka mafuta kwenye makali kuzuia kutu.

Tahadhari unapotumia shoka au panga maeneo ya baridi ipashe joto kwanza, maana ukikata ikiwa baridi yaweza kukatika au kuvunjika.

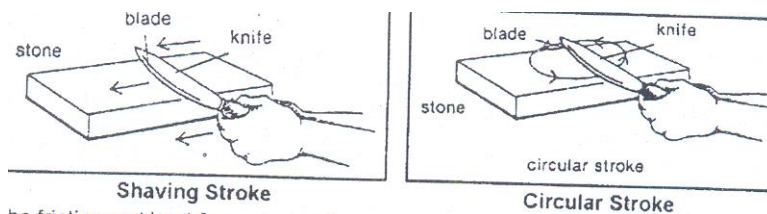
KISU

Kitu kizuri cha kunolea kisu ni jiwe. Yapo mawe mazuri yanayotumika kunolea. Tupa (file) yaweza kutumiwa, si vyema sana kunoa kisu kwa kutumia jiwe la kuzungusha kwa umeme. Kisu kitapata joto sana na kupunguza ubora wake

Yapo mapigo matatu ya msingi ya kunoa kisu.

- ❖ Kufanya kama kunyoa – shaving
- ❖ Kuzungusha kama mduara – circular
- ❖ Tarakimu 8 – figure eight

Kila pigo jambo muhimu ni kuweka kisu katika ulalo Fulani kati ya makali ya kisu na jiwe au tupa unayotumia kunolea. Kwa muda wote na umbali wa kila pigo kwa kunoa vyema. Sehemu ya kukatia ulalo wake unapaswa kuwa nyuzi 10 toka uso wa jiwe la kunolea kwa namna hiyo makali ya kisu yatakuwa bora sana. Kwa visu vikubwa ulalo uwe 30⁰ kwa namna hiyo makali yako ya kukatia yatakuwa mazuri sana. Kabla ya kuanza kunoa weka maji kidogo au mafuta kwenye kisu au jiwe hivi ni kupunguza msuguanu mkali na joto kali linalotokana na kunoa.

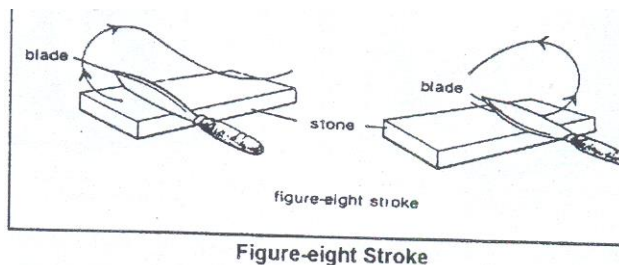

Pigo la kunyoa – shaving

Pigo la kuzungusha

Pigo hili linalojulikana na kunyoa ndilo rahisi sana na salama. Jiwe linakuwa ubapa katika usawa mzuri wa ardhi na makali ya kisu unayaelekeza kama kuja upande wako, kunyoa na kufanya kisu kufanana kama kinatoa ndevu kwenye jiwe lenyewe, fanya taratibu toka mwisho kwenda mbele ya kisu. Idadi ya mapigo ukuhakikishia ubora wa kuona kisu chako, waweza kuchanganya pigo la kunyoa nala kuzungusha.

Baada ya kunoa kijaribu kisu chako kama kinakata vizuri.

Pigo

Figure-eight Stroke

– tarakimu

nane – figure eight stroke)

Pigo la kuzungusha na kunyoa karibu yanataka kufanana, inaitwa tarakimu nane maana unazungusha kisu chako na kufanya umbo kama nane. Ingawa wakati mwingine linakuwa gumu kulitumia vyema. Uzuri wake tu unasaidia chuma kusichukuliwe kwa wingi na kuharibu kisu chako.

Visu vinavyonolewa kwa mashine masokoni mara nyingi havina ubora sana katika matumizi.

Namna ya kupasua kuni

Wakambikaji wengi wanajiumiza kutokana na kupasua au kukata kuni kwa kutumia panga, kisu au shoka. Matumizi mazuri ya vifaa hivi ni jambo muhimu sana, kwa sababu nguvu zinazotumika wakati wa kutumia vifaa hivi ni nyingi na hivyo swala la kujiumiza laweza kutokea sana kuliko kutumia vifaa vingine vya ukambikaji.

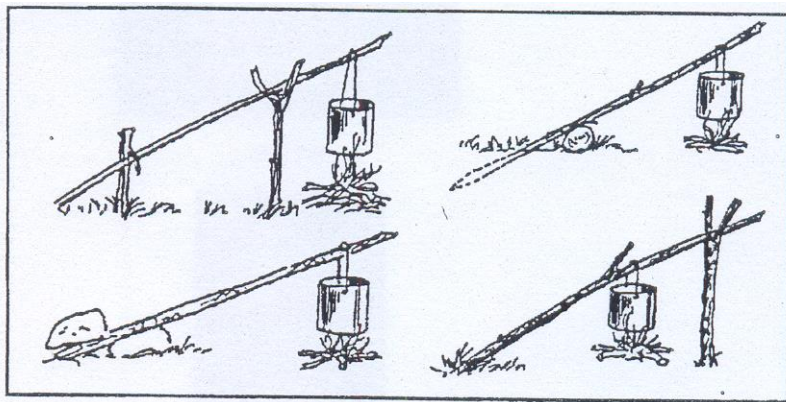
Vielelezo vya hapo chini vinaonyesha mfano wa namna ya kutumia shoka ki usahihi. Katika uzoefu wa ukambikaji, siku zote shoka yako iweke kwenye mkoba wa usalama.

- Unapokata kuni siku zote kata kwa ulalo fulani (mtindo wa V) kupunguza umbali wa kitu kuruka .
- Mkato wa kwanza uingie sana vya kutosha; ukuni ushike na mkono mwingine, na uchezeshe kuelekea chini katika pigo la kukata. Hii inakusaidia isiruke sana, kuja kwako au kwenda kwa watu wengine.
- Tumia mbinu ile ile kwa kupasua, kata mwisho wa kuni acha shoka likiwa ndani na lilete chini kwenye pigo la kukata.

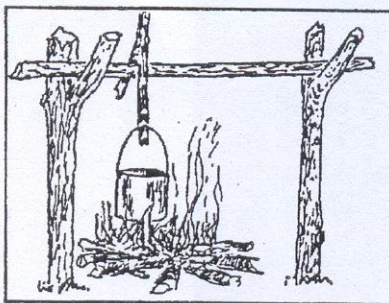

WINCHI ZA KIKAMBI

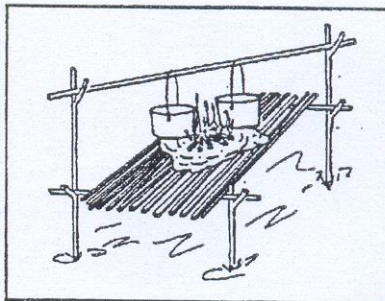
Hapa chini kuna aina tofauti za winchi – ni rahis kuzitengeneza. Angalia mchoro hii hapa chini tengeneza zako.

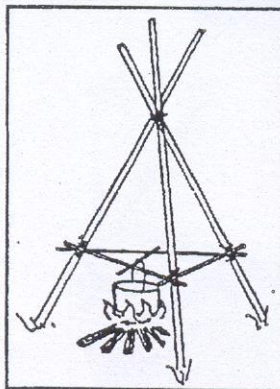
Gin Pole Cranes

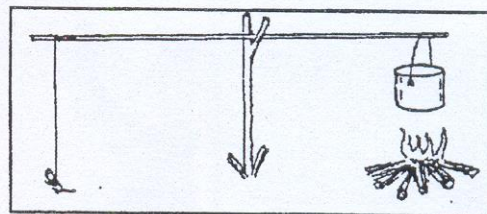
Cooking Crane and Notched Pothook

Swamp Fire

Chippewa Cooking Teepee

Adjustable Pot Prop

F. MIOTO NA UPISHI KAMBINI

SHERIA NA TAHADHARI KWA MOTO

- 1) Moto unapowashwa awepo angalau mtu mzima
- 2) Moto uwe mdogo wa kiasi
- 3) Usikaribie moto kabisa
- 4) Msijikusanye kuzunguka moto
- 5) Usiweke mafuta kama petroli karibu na moto
- 6) Angalia cheche zinazoruka zizime mara moja
- 7) Uwe na ndoo ya maji, magunia na mchanga tayari kwa kuzima moto unapojitokeza kuleta hatari.
- 8) Vaa vitu vinavyozuia moto unapopika
- 9) Nguo zinazoning'inia ovyo zisivyaliwe, nywele ndefu zifunikwe.
- 10) Vyombo vya kupikia vinavyotumia msukumo wa hewa visiwe karibu na moto.
- 11) Baada ya kupika hakikisha moto wote umezimika, usiache unawaka.

VITU VINAVYOSHIKA MOTO KWA HARAKA NA MATAYARISHO YAKE – (Tinder and their preparation)

Vitu vinavyoshika moto kwa upesi ni muhimu sana kwa kuwasha moto bila kutumia kiberiti. Kanuni inayohitajika kwa vitu hivi vya kuwaka upesi ni kwamba viwe vyepesi kushika moto na kwa haraka na viwe vya aina ya nyuzi nyuzi.

Takataka za majani ya miti au nyasi.

Takataka hizi za majani zinapaswa ziwe kavu, au majani au nyasi zilizopigwa pigwa na kutunzwa, zaweza kuwa manyoya, majani ya miti, nyasi nk. Ili kugundua kipi ni kizuri kutumia, fanya jaribio. Chukua vitu hivyo au takataka za majani/miti weka kaa la moto puliza kwenye hizo takataka. Moto toka kwenye mkaa ukishika mara moja na kuwaka kwenye takataka hizo tambua kuwa ni nzuri.

Hivi vitu vya asili vinaweza kuboreshwa zaidi kwa kuongeza vitu aina ya vumbi vumbi. Fanya zoezi la kuzikusanya na kuzifanyia majaribio utaona zinazowaka mapema, zitayarishwe na kuzitunza ili uzitumie wakati utakapofika.

Njia sita za kuwasha moto bila kutumia njiti ya kiberiti. Tengeneza/washa moto wa kambi kwa kutumia moja ya njia hizi

- a) Kwa kutumia jiwe gumu – flint
- b) Msugvano – friction
- c) Cheche – spark
- d) Curved glass
- e) Kiberiti cha chuma – metal march
- f) Hewa ya kusukumwa – compressed air.

MWALI WA MOTO WA MOJA KWA MOJA – (Direct flame)

Njia hii inatumia sukari na dawa ya paramanganeti, chukua sukari kijiko kimoja cha chai nusu ya kijiko cha chai cha paramanganeti- vichanganye pamoja viweke kwenye shimo weka ubao mkavu. Shimo hili linapaswa kuwa kubwa la kutosha kuchukua mchanganyiko huu, zungusha kijiti chenye unene wa 3/8 nchi na chenye urefu wa futi moja na kina kifupi. Pata kifimbo kiweke katika unga huo na fikicha kijiti hicho kwa kukizungusha kati ya mikono yako. Mchanganyiko huo utaanza kutoa miali ya moto pole pole. Majaribio kadha yaweza kuwa ya lazima ili moto kamili utokee. Jaribio hili linaweza lisifanikiwe sana sehemu za baridi au penye maji.

KUTUMIA MAWE MAGUMU – (Flint)

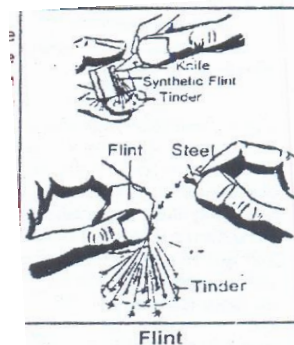
Hii ni njia mojawapo ya kuwasha moto. Hii njia inaitwa “flint”, kutumia mawe magumu kuyagonganisha kwenye takataka zinazowaka haraka, maana hivi ndivyo vitu viwili vinavyofanya moto uwake.

Kiberiti cha risasi ni mojawapo ya mfano wa njia hii.

Vipande vya jiwe la kiberiti litafanya kazi ya kutoa cheche linapogongwa kwenye chuma. Mahali pengi vitu hivi si rahisi kupatikana. Baadhi ya mito kando kando yake mawe ya jinsi hii yanapatikana. India yanapatikana kwa wingi. Haya mawe yanapogonganishwa pamoja mara moja hutoa cheche, mawe haya pia ni mepesi kuvunjika kama uonavyo kioo. Unapofanya msugvano huu vitu vinavyoshika moto kwa upesi vinapaswa kuwa karibu ili cheche inapotoka tu kwenye jiwe ikutane na takataka hizi.

Shikilia jiwe hili la kiberiti mkono mmoja na kipande cha chuma mkono mwingine. Weka vizuri jiwe lako na zile nyasi za kuunguza sugua kwa nguvu na mara moja.

Jiwe la kiberiti cha moto

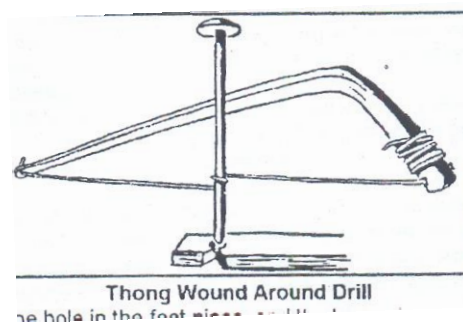

MSUGUANO – (friction)

Njia hii ya kuwasha moto inaitwa upinde njia ya kuchonga ni rahisi kwa kutumia vitu ambavyo vyaweza kutoa moto haraka, lakini ni ngumu kama utatumia magogo au miti isiyoshika moto kwa haraka.

Kitu kinachotakiwa ni kiungo kizuri kilichopinda, mti wa kufikichia na ubao. Unaweza kushikilia unapofanya msugvano huo pamoja na takataka zinazowaka kwa urahisi. Zungusha kwa nguvu sana na haraka joto linapongezeka utaona moshi.

Mchoro wa namna ya kufikicha

CHECHE ZA MOTO

Cheche za moto zinapatikana kwa njia ya kusugua jiwe la kiberiti na msugvano katika sehemu ya hitaji hili tutaelezea namna ya kupata moto kutokana na cheche za umeme. Njia hii yaweza kuwa ya hatari inahitajika tu itumike kama kunaonekana ni lazima. Kama imekulazimu kutumia ifanywe na mtu mzima akiwa na usimamizi.

Mtu ambaye amekwama mahali fulani na gari aweza kuwa na mafuta na cheche za umeme kama vyanzo vya moto. Funga kitambaa mwisho wa kijiti ili kufanya sehemu ya kupangusia kuwa kubwa, ichovye ndani ya mafuta, uliyonayo karibu yaliyoachwa na gari lisilofanya kazi. Kama injini bado inafanya kazi shikilia kile kitambaa ulichochovya kwenye mafuta kati ya nyaya zitakazotoa cheche za moto na nyaya zilizolengea wakati unapowasha kitu cha kuanza gari na kuanza kuwasha cheche zitakazoruka toka kwa waya uliyolegea ukigusa tu kitambaa hicho cha mafuta itashika moto mara moja.

Waya uliyofungwa kwenye betri utatoa cheche za moto wakati upande uliyolegea unapotingishwa. Tunapaswa kutambua kuwa njia hii ni hatari uwe mwangalifu unapoitumia. Tumia njia hii tu inapokuwa ni dharura

KIOO KILICHOPINDA – (Curved Glass)

Kioo cha kukuzia vitu ni cha haraka kutumika kama kianzisha moto kama kuna mwanga wa jua wa kutosha. Nyanyua kioo hicho vizuri ukielekeza kwenye vitu vinavyowaka kwa upesi ili miali ya jua inapopenya kioo hicho inabadilishwa kuwa mwanga mkali kwenye vitu vinavyowaka upesi vitu vizuri vinavyoshika moto upesi vitaanza kuwa moto utaanza kutokea baada ya dakika kama mbili. Baada tu ya apo utaona miale ya moto, puliza ili kuongeza mwendo wa uwakaji moto.

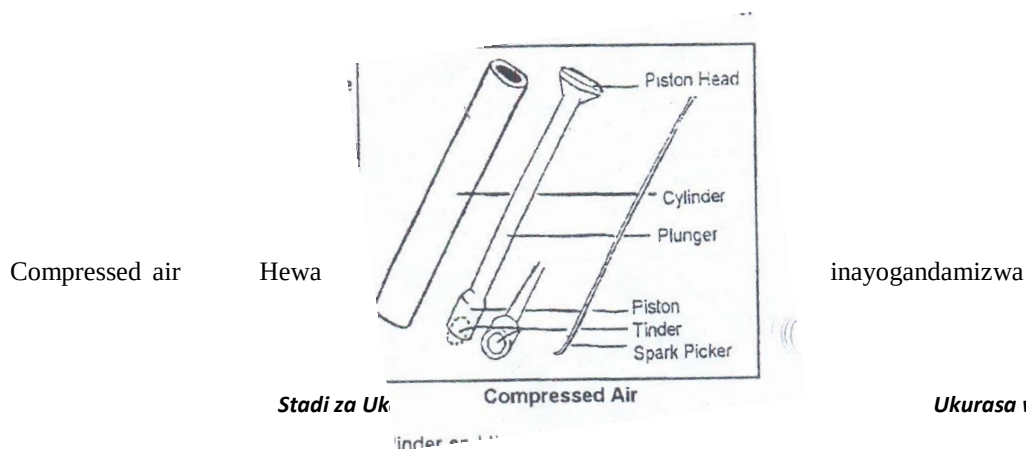
Wasarifi wengi watakuwa na kitu cha kutumika kama kitu cha kuwashia moto, lensi ya kamera na vioo vinavyoweza kutumika katika kupata moto.

KIBERITI CHA CHUMA

Kiberiti cha chuma vinatengenezwa katika viwanda na kuuzwa kama shughuli za kibiashara. Inafanya kazi sawa na zile za njia za kupata moto kwa kusugua pande mbili. Kiberiti cha chuma kimetengenezwa kwa jiwe la kiberiti. Kama itasuguriwa kwa msuguo mzuri na sahihi itatoa moto au cheche zitakazoungua vile vitu ambavyo vinawaka kwa upesi, viberiti hivi vinauwezo wa kutumika muda mrefu, vinapatikana madukani.

HEWA INAYOSUKUMWA AU KUGANDAMIZWA (compressed Air)

Yapo maeneo ya ulimwengu huu wanawasha moto kwa kutumia mgandamizo wa hewa iliyo ndani ya chombo, ambayo mgandamizo huo unafanya kutoa joto na hiyo hewa inapoelekezwa kuliko na joto utoa moto. Hii jambo lilifanyika muda mrefu kabla ya mavumbuzi ya mafuta kuanza kutumika.

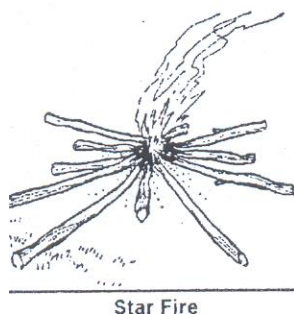
AINA ZA MOTO

MOTO WA NYOTA – (Star fire)

Moto huu unatengenezwa au kuwashwa kama hauna kuni za kutosha au wakati ambapo hutaki kuwa na matumizi mengi ya kuni.

Baada ya moto mkuu umewaka vizuri mwisho wa ukuni mrefu unachomekwa kwenye moto, wakati ukuni unaungua unaendelea kuusukuma ndani zaidi uendeleo kuungua.

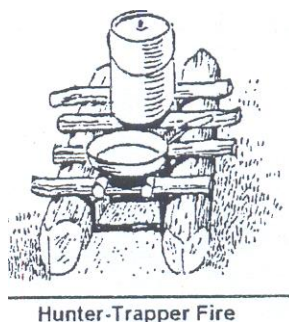
Angalia mchoro huu

MOTO WA MWINDAJI – (Hunter trapper fire)

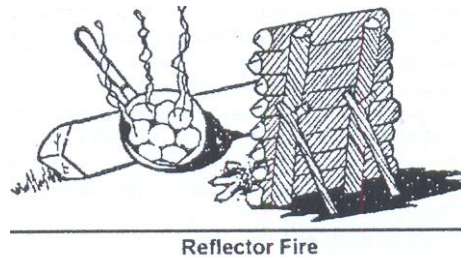
Moto huu unatengenezwa kwa kupanga magogo mawili kila moja lenye urefu wa futi 3 na kipenyo kati ya gogo inchi 8 hadi 10 ili kuruhusu upepo uweze kuzunguka vyema kati ya magogo. Moto unawashwa kati ya magogo mawili – kuni za unene wa nchi 3 zaweza kuweka chini ya gogo moja toka mwisho kuruhusu hewa nyingi kupita kufikia moto.

Moto wa mwindaji

MOTO WA KUAKISI – (Reflector fire)

Moto mzuri wa kuokea ni moto unaoakisi ambao pia unatoa joto zuri wakati wa usiku wa baridi na pia ni moto uliyo na kinga dhidi ya upepo. Magogo yenye nchi kati ya 4 na 5 yanachimbiwa chini ya ardhi katika ulalo fulani. Vigingi vingine nyuma yake vinayashikilia au vinakuwa nguzo kati ya haya yanapangwa magogo yenye kipenyo cha nchi 6 hadi 8 moto unawashwa mbele ya chombo hiki cha kuakisi, mkate unaweza kuokwa ndani ya chombo cha kuokea kilicho mbele ya moto huu wa kuakisi, bati kama litawekwa upande mwingine wa moto toka kwenye magogo haya

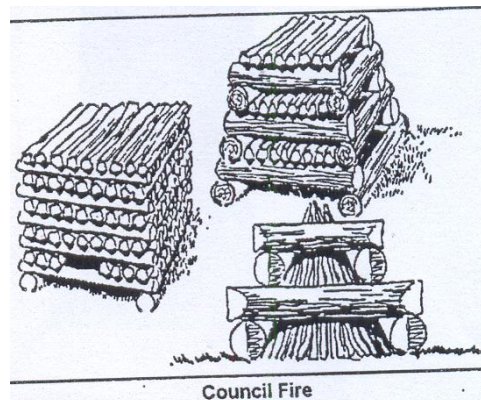

Moto wa kuakisi

MOTO WA AINA YA MASHAURI (council fire)

Wakati mwingine unajulikana kama moto wa mpasuko wa kuni (log cabin fire)

Huu moto unatumika kwa choto cha kambi ambapo wanakambi wanazunguka na kushauriana.

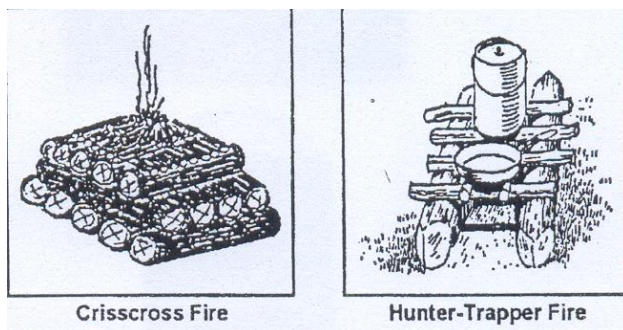

Mistari ya kwanza inapaswa kuinuka kadiri ya urefu wa futi tatu na kipenyo cha inchi 6 hadi 10. Wakati moto huu wa mduara umekuwa tayari miti miwili ya msingi inalazwa juu ya umbali wa futi tatu toka kila mmoja.

Mstari mwingine utakaofuata utakuwa mfupi kiasi na mwembamba. Mstari mdogo utapanda kwa juu kwenye hatari kama msalaba au zinakata upande mwingine na kufanya umbo la msalaba. Angalia michoro hapo chini kwa uangalifu. Fuatisha katika kutengeneza moto wako.

CRISSCROSS FIRE

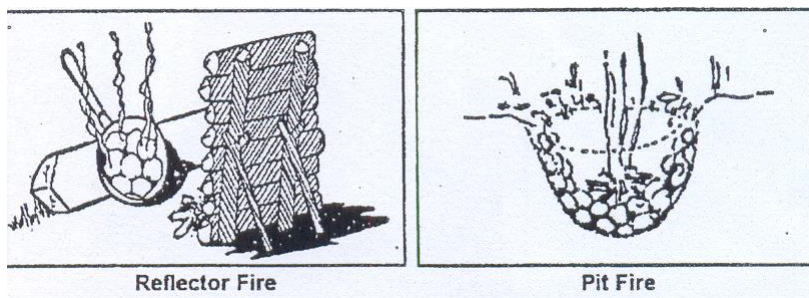
Moto huu unaweza kujengwa kwa kiwango cha ukubwa wowote. Ni moto mzuri wa kupikia unafaa kama moto wa choto au zahama ya msalaba. Misingi yake moto zahama ya msalaba ni mfululizo wa miti mikubwa na midogo inayowekwa kila upande inawekwa upande. Unawaka mara moja kama hali ya kitanda cha kaa jekundu la moto ambao ni mzuri kwa kuokea. Angalia mchoro wake na fwatisha katika kutengeneza.

MOTO WA KUPIKIA

Hunter Trapper Fire

Moto unatengenezwa kwa kuwekwa mistari miwili ya magogo, kila mmoja kwa urefu wa futi tatu na upana wa upande wan chi nane na nafasi kati ya mti na inchi nane ili kwa upepo upate mzunguko sahihi. Kuni za unene wa inchi tatu zinaweza kuwekwa chini ya gogo moja umbali wan chi sita toka mwisho ili upepo upate kufikia moto

Moto
kuakisi –Reflection fire

Moto wa shimo (pit fire)

wa

Pit Fire -Moto wa shimo unatumika zaidi nyakati za upepo au maeneo ya upepo. Chimba shimo weka mawe. Moto unaowekwa ndani ya shimo chini utaendelea kuwaka hata kama kuna upepo unaopuliza tu sehemu ya juu ya ardhi lakini siyo chini

KUTAYARISHA CHAKULA CHA KAMBI KWA KUPIKA/KUCHEMSHA KUOKA NA KUKAANGA

KUCHEMSHA

Njia rahisi ya kupika mlo wenye afya ni kukichemsha pole pole. Osha na kata vyakula vyako kama karoti, vitunguu na viazi; waweza kuongeza na mboga zingine ambazo utakuwa umechagua zaweza kuwemo kabeji maboga n.k. vile vitatu vilivyotajwa kwanza mara nyingi ni vya kupikwa kwa kuchemshwa. Vyakula vinavyoweza kulingana na mazingira ndivyo vinunuliwe kile kinachowatoshap kumbuka vihana mara nyingi wana kula sana.

Katika vyakula vya kuchemshwa nunueni kulingana na mazingira vitayarishwe nyema na kuweka ndani ya chombo cha kuchemsha na kuchemshwe vema na muda wa kutosha kuendelea kutunza virutubisho vyake hakikisha unatumia angalau kuanzia dakika 20 na kuendela na uangalie kama vimeiva.

VYAKULA KUKAANGA

Vitu vya kukaanga vinavutia sana. Lakini mara nyingi havina lishe sahihi. Ingawa kambi lisilo na vitu vya kukaanga linageuka la huzuni. Vitu vya kukaanga vyaweza kuwa, viazi, ndizi, mayai n.k. utahitaji moto, mafuta na chombo cha kutumbukiza vitu hivi, moto wa kukaanga unapaswa kuwa wa kiasi. Kama unatumia mkaa ni bora zaidi maana joto ndilo litatumika zaidi kuliko mamiali yenyewe. Unapokaanga unapaswa kuwa mwangalifu, vaa vitu juu ya mikono kisichoshika moto kwa haraka (gloves za aina yake).

Unapokaanga vitu vyako uwe mwangalifu. Usitupe unachookikaanga ukiwa umbali mrefu mafuta yaweza kuruka au kusababisha moto Hakikisha unatumbukiza taratibu kwa umbali kidogo sana na mafuta. Moto usiwe mkali sana utaunguza. Ukifikiri vimeiva kumbe vimeungua tu juu ndani ni vibichi fanya zoezi la kukaanga.

Kama kuna uwezekano iteni mtaalam wa mambo ya kukaanga aje kuwapa zoezi.

KUOKA

Kutengeneza mikate juu ya fimbo, changanya maji na biskuti iliyokwisha tayarishwa. Hii inakusaidia usiongeze maji mengi- ili upate ndoge la unga ambalo halitang'ang'ania kwenye fimbo- fanya donge la unga wako kuwa nene kiasi na laini. Sikuzote ni busara kuchanganya na unga kidogo ili donge lililokandwa lisinate kwenye fimbo – usiongeze maji hadi wakati unapojisikia kuwa uko tayari kuanza kuoka.

Tayarisha unga wa kukanda pamoja na kijiti ambaco utaweka – kijiti kiwe kinene kiasi cha dole gumba la mkono wako – mti ukiwa mbali ni vyema zaidi. Hakikisha kuwa si mti wa sumu na unaoweza kushika mtoto kwa upesi. Baada ya kulitayarisha viringisha donge lako kuweye kijiti weka karibu na moto wako umbali wa inchi 8 au zaidi mahali ambapo doge lako litapata joto la kuivisha.

Kuoka mkate wako kwa kutumia vijiti kunahitaji moto mwingi unaotoa joto la kutosha na makaa unaowaka muda mrefu – usiozimika kwa haraka.

- ◆ Shikilia kijiti chako vyema chomeka mahali ambapo kitapata joto na bila kuungua – ukiinua karibu kuangalia jinsi mambo yanavyokweda.
- ◆ Mkate huu unaweza kuiva baada ya zaidia ya dakika 10 chagua njia nzuri ambayo itafanya uile vyema. Weza kuchomeka au tafuta gogo au jiwe agemeza kijiti chako chenye unga ukiweka karibu na mtoto
- ◆ Uangalie mkate wako vyema unapoanza kubadilika na kuwa na rangi kama ya dhababu geuza hivyo hadi uenee
- ◆ Epuka kutumia kijiti kinachotoa rangi nyeusi

Kuoka kwa kutumia – chombo cha kuakisi (Reflector method)

Jiko la kuakisi ukilitumia vyema litatoa vitu vizuri vitakavyookwa humo na kuwa kama tuko nyumbani.

Hili jiko la kuokea la kuakisi laweza kununuliwa madukani. Pia unaweza kutengeneza lako. Ingawa lisione kane zuri. Namna ya kutengeneza nunua, bati la Aluminium au bati aina inayoakisi mwanga vizuri ya kiwango kimoja. Ukubwa wa mabati unategemea kuwa unataka jiko la ukubwa gani. Likiwa la ukubwa wa urefu wa 15x10 laweza unganishwe upate aina ya jiko unalotaka likiwa na mlango wa kufunga na kufungua. Pia weka matundu ya kuingizia hewa baada ya kumaliza kutengeneza washa moto ukiwa mbele ya jiko lako ambalo pia unaweza kuliegisha kwenye jiwe ili lipate joto kamili la kuivisha mkate wako

KUOKA CHAKULA KWA KUTUMIA MKAU

Hii ni njia rahisi kama unalobati zuri lenye kupitisha moto vyema, linahitaji kitako kizuri cha kukalisha kwenye mkaa wa moto. Tunaposema kitako kizuri tunamaana kile kinachotosha vyema kukaa kwenye mkaa na kutunza joto vyema la kuokea angalau kwa saa moja baada ya kuoka.

Tuchukuwe mfano unataka au kupika mlo wenye karoti viazi na vitunguu. Kata bati la Aluminium kubwa la kutosha la kufunika vitu hivyo na nafasi kidogo laza bati lako, zikate katori zako kiurefurefu kata vitunguu vipange vizuri kwenye jiko – weka kwenye mkaa angalia joto liwe la kuivisha lisiwe la kuunguza fanya mazoezi kupata vitu bora sana.

KUOKA VITU CHINI YA ARDHI

Kuoka chini ya ardhi chagua ardhi kavu kwa ajili ya moto. Chimba shimo la kiasi unachotaka kulingana na vyakula unavyohitaji. Kama yapo mawe ni vizuri sana kuyalaza maana mawe yanatunza joto vizuri ndani ya shimo ukitumia kuni nyingi zilizokauka. Fanya moto uwake angalau kwa saa moja au zaidi. Kifungua kinywa chaweza kupikiwa juu ya moto huu.

Baada ya moto kuwaka na shimo kupata moto pamoja na kuta zake sasa usafishe huo mkaa unaowaka weka chakula chako, kumbuka kuondoa mkaa mwingine na kuuweka kando ya shimo. Sawazisha mkaa huo ili iwe na kima kimoja pande zote- kile unachotaka kupika kifunge kwenye majani au chombo fulani tumbukiza ndani humo kwa muda Fulani. Baada ya kufunga chakula chako vizuri kwenye majani au karatasi fulani tumbukiza ndani ya shimo funika juu vizuri kwa mchanga kisha weka mkaa wako juu ule ulioundwa kwenye shimo. Kama utafuata hatua hizi kwa utaratibu kabisa baada ya muda fulani utakuta chakula chako kimeiva kabisa tayari kwa kuliwa.

G. UTUNZAJI WA VYAKULA

Njia sahihi ya kutunza na kuangalia chakula kambini, na namna ya kujenga mahali pa kufichia vyakula mbali na wanyama/ndege.

Kama ulivyo utaratibu mkambikaji anayetunza kambi yake na kuitumia vyakula vichache atakuwa na matatizo machache ya wanyama na wadudu wasiyotakiwa kumsumbua kambini. Vyakula vilivyoachwa mezani au katika sanduku wazi au kwenye chombo wazi kinakaribisha wadudu na wanyama. Hapo chini kuna taratibu za kufuata.

- a) Chakula kisitunzwe juu ya vichaka au masufuria yaliyo wazi.
- b) Vyakula vya ziada vifunikwe katika chombo safi au kwenye chombo kisichopitisha hewa.
- c) Chakula chako kipowe kadiri inavyowezekana, vyakula vinavyopaswa kuwa baridi vifanywe kuwa baridi ili visiwe sumu.
- d) Mabaki yote yazikwe.
- e) Wakambikaji wa porini mara nyingi wanaacha au kuninginiza mabaki juu ya miti ili wanyama wasiyafikie kirahisi, wenye magari wanapaswa kutunzia kwenye magari yao.

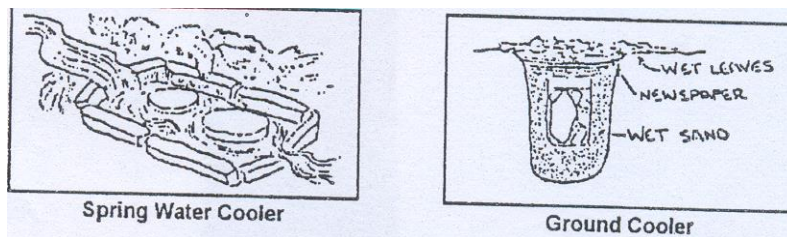
MAHALI PA KUFICHIA VYAKULA (CASHES)

Kipooza joto cha chemichemi

Chimba shimo kwenye chemichemi na panga mawe. Hakikisha kuwa ni shimo la kutosha kubeba chombo chako na ufunge lisipitishe hewa. Maji haya ya chemichemi yatapaswa yapenye katika mashimo yaliyotayarishwa na kutakuwa na kipooza kizuri.

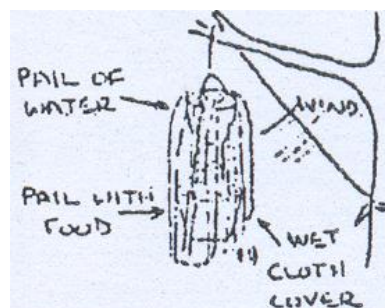
Kipooza joto cha ardhini

Siku zote ni baridi kuanzia futi moja au mbili, chimba na weka chombo chako humo, weka chakula chako kwenye chombo na mwaga maji kwenye mchanga wa pembeni. Funika mahali pote pa kupoozea na karatasi zilizolowana. Funika shimo lote.

Kipooza cha kuyeyuka

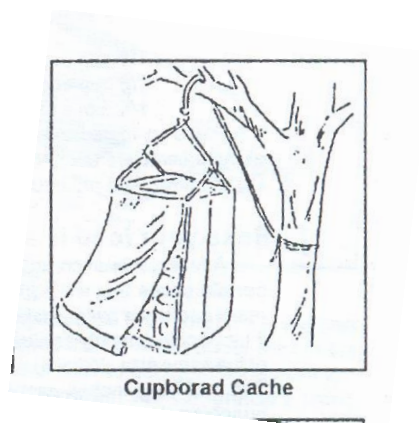
Kabati la kufichia laweza kutengenezwa ndani ya kipooza, kama vile sanduku kwa kulifunika na nguo au magunia mazito. Sehemu ya juu iliyofunikwa inaninginiza kwenye maji yaliyowekwa kwenye kabati hilo. Maji yatafyonzwa kwenye nguo hizo kwa muda kidogo tu. Haya maji yatapooza hewa yanapopita kwenye nguo hizi ndani ya sanduku.

Evaporating cooler

Kipooza rahisi cha ndoo

Hii inafanyika kama hapo juu, ndoo ya maji inaninginiza juu ya ndoo iliyo na vyakula. Nguo inatumika kufunika kitu cha kupoozea chote na nguo za juu zikizamishwa kwenye ndoo ya juu.

Kabati ya kufichia

Aina yoyote ya chombo iliyoning'inizwa isifikiwe na wanyama, mahali pa kuficha chakula hiki panapaswa pasiwe pa kuhamahama na ambapo paweza kuteremshwa au kupandishwa.

H. KANUNI/SHERIA ZA KAMBI

Shughuli chache za nje za wakati wa kambi ni salama kuliko ukambikaji wenyewe. Chache ni za kufurahisha iwapo kila mwana kambi anashiriki kuliko ile iliyo nyumbani. Ingawa kutokuwa waangalifu kunaweza kusababisha ajali katika kambi au kukuletea matatizo madogo madogo katika mwili ambayo yanaweza kuepukwa.

Wanakambi wote wanapaswa wawe na ufahamu wa vitu vinavyoweza kuleta shida wakati wa ukambikaji na kujifunza kuviepuka. Pia inagharimu kujua upaswacho kufanya wakati dharura ndogo inapojitokeza, mkambikaji ambaye anatumia akili ni mkambikaji aliye salama, anafanya kazi zote za kambi kwa tahadhari zote' busara yote kuliko mjinga na anayefanya kazi yake mahali palipodhahiri.

Hii haimaanishi kuwa sasa ni mwoga na wasiwasi asiye na imani kwa Mungu. Hii ina maana kuwa anachukua tahadhari kabla ya kutenda jambo lolote.

Waweza kuwa mtu wa aina hii kwa kuchagua kuwa salama, mwenye afya kambini mwenye nidhamu unayesimika kambi lako kwa usahihi na mpangilio, unaytumia Vifaa vyote vya kambi kwa uangalifu.

Hapa zipo baadhi ya sheria za kambi unazopaswa kuzitafakari na kuzifuata.

- i. Usikambike peke yako au kutembea peke yako (kundi la watu watatu au zaidi ni nzuri)
- ii. Pata ruhusa ya mwenye ardhi unayotaka kukambika kwake.
- iii. Usitoke kambini bila ruhusa toka kwa viongozi na kuwajulisha pale uendako na uendacho kukifanya.
- iv. Pata ruhusa ya kuwasha moto pale inapohitajika.
- v. Ziwepo saa za kula, kutembea, kulala, kuamuka nk. Kunahitajika kufuata ratiba iliyowekwa. Kundi linapokuwa kubwa utaratibu unahitajiwa ufuatwe kwa uhakika na makini.
- vi. Kambi za mchanganyiko wa wanaume na wanawake jinsi zinazohitaji ziheshimiwe kwa hali ya juu hasa kwa matumizi ya vyoo na mabafu, kulala mwingiliano uepukwe pawepo mahema ya wavulana na wasichana kwa upande wa kulala. Ni marufuku wanakambi wa kiume na kike kulala kambi moja, isipokuwa la mme na mke.
- vii. Usiende kuongea au kupiga kasia peke yako.
- viii. Usiende kuongelea mbali na ufukwe bila mtumbwi au ubao ukiwa na wengine karibu.
- ix. Usizamie ndani ya maji usiyoyajua kina chake au usalama wake.
- x. Usiwe wadudu au wanyama ovyo ovyo isiyo lazima.
- xi. Epuka manung'uniko lawama kwa wenzako.
- xii. Hakikisha eneo lako ni safi.
- xiii. Usibabaike kunapojitokeza jambo la dharura usilolitegemea, ugonjwa nk.

KANUNI ZA UKAMBIKAJI ZA WATAFUTA NJIA

1. Nitakambika tu pale panaporuhusiwa
2. Nitaweka mazingira ya eneo la ukambikaji safi wakati wote na kuliacha likiwa safi ninapoondoka.
3. Sitaacha sehemu nilizotumia kupika bila kuzikagua, kuhakikisha moto umezimika.
4. Sitatumia kisu au shoka kutoa miti au matawi.
5. Sitachuma maua ya aina yoyote bila ruhusa
6. Sitakata kitu chochote ninapotembea
7. Sitachafua ziwa, mto au chemichemi za maji.
8. Nitaheshimu mambo ya binafsi ya wakambikaji wenzangu.
9. Nitakuwa mpole na makini
10. Nitaheshimu mabango yoyote, mamlaka na sheria zote na mali binafsi za watoto wengine.
11. Siku zote nitaishi kama mwanachama wa Watafuta Njia na mkristo.
12. Siku zote nitaacha eneo la kambi katika hali ambayo nitakaribishwa tena.

Usiache nyayo na endelea kupatengeneza vizuri ni usemi ambao utaendelea kuboreshwa.

I. UKIPOTEA

Elewa kanuni nane za kufanya unapopotea

Tambua swala la kupoteza mwelekeo siku zote linatokea hasa pale unapokwenda kwenye mazingira usiyo yazoea.

Siri ya kutopotea siku zote ipo kwenye ukweli kuwa unapaswa kujua pale ulipo na pale ulipotokea; na maarifa haya siku zote tambua pale ulipo. Kama hutazitegemea kumbukumbu zako, unapaswa kuwa na ramani inayokuonyesha vitu muhimu, waweza kutumia saa yako kukuelezea ni umbali gani umesafiri kuelekea upande gani.

Pale unapogundua kuwa umepotea na hujui mahali pa kuelekea fuata kanuni nane zakufuata.

1. Kaa chini tulia na fikiri
Omba kupata mawazo yaliyo tulia kukumbuka vyema na mbingu ziingilie kati. Ondoa wasiwasi jilazimishe kukaa chini hadi pale utakapona umepata mawazo yaliyotulia, usijaribu kukumbuka kila kitu, bali vitu maalumu. Ulikuwa wapi pale ulipoanza kutambua kuwa sasa umepotea.
2. Weka alama mahali ulipo
Usiondoke mahali hapo hadi pale utakapoweka alama, peperusha kitambaa au kofia iweke mahali fulani. Fanya kitu fulani mahali hapo kupakumbuka.
3. Kwenye Mti
Jaribu kuweka alama kwenye miti itakayokukumbusha usiharakishe. Angalia kila maeneo yanayozunguka angalia kama kuna moshi dalili ya kuonyesha kuwa kuna watu eneo hilo.
4. Chukua ujasiri kufanya jambo
Toka pale ulipo ulipoweka alama jipe ujasiri wa kutembea kama hatua 50, 70, 84, 100 toka hapo. Itategemea uko mazingira yapi. Siku zote hiyo alama iweke maanani uone kama utapata sehemu nyingine.
5. Je likiwa giza?
Kama ni wakati wa jua kwenda kuzama uwe tayari kulala mahali hapo kwa raha tu usiogope.
6. Tengeneza moto
Tengeneza moto wa usalama, pata kuni za kutosha kama kuna uwezekano ili ziweze kuwaka na kukupa mwanga usiku wote.

7. Ishara ya kuomba msaada
Ikiwa ni asubuhi kama unauhakika na mwelekeo wa kwenda, washa matawi ya Majani mabichi ili yategeneze moshi, lakini usizimishe moto. Tengeneza mioto mitatu ambayo inatoa ishara ya kuomba msaada.
8. Subiri msaada
Subiri msaada kuja, sikiliza sauti ya wanaokufuata kwa makini.

“BWANA NA AWABARIKI”